

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

હરિયાણા રાજ્ય

વિ.

જરનૈલ સિંહ અને અન્ય

એપ્રિલ ૨૯, ૨૦૦૪

[ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એન. સંતોશ હેગડે અને ન્યાયમૂર્તિ શ્રી બી. પી. સિંઘ]

નાર્કોટિક ડ્રગ્સ એન્ડ સાયકોટ્રોપિક સબસ્ટન્સ એક્ટ, ૧૯૮૫-કલમ ૫૦ અને જર-જાહેર સ્થળે વાહનની તપાસ પર પ્રતિબંધિત વસ્તુઓની પુનઃપ્રાપ્તિ, પોલીસ અધિક્ષક સર્ચ પાર્ટીના સભ્ય હોવાથી-એપ્લિકેશન ઓફ કલમ ૫૦ અને જર-ફરજિયાત જરૂરિયાતનું પાલન Jn. આવી વાસ્તવિક પરિસ્થિતિ, પ્રતિબંધિત પદાર્થની વસૂલાત થઈ ત્યારથી કલમ ૫૦ લાગુ પડતી નથી જાહેર સ્થળે વાહનની શોધ પર અને વ્યક્તિગત શોધ પર નહીં-એ/તો વિભાગ જર અધિકારીનું સંચાલન કરવાની કોઈ આવશ્યકતા ન હોવાથી તે લાગુ પડતું નથી

કલમના પરંતુક દ્વારા વિચાર્યા મુજબ તેમની માન્યતાના આધારોને રેકૉર્ડ કરવા માટે શોધો જરૂર-વધુમાં પોલીસ અધિક્ષક સર્ચ પાર્ટીના સભ્ય છે અને તેની સત્તાનો ઉપયોગ કરીને, કલમ જરૂર આકર્ષાય નહીં.

ફરિયાદી પક્ષના જણાવ્યા અનુસાર, પોલીસ અધિક્ષક અન્ય લોકો સાથે દળના સભ્યો ઊંચા રસ્તા પર ચાલતા વાહનોની તપાસ કરતી વખતે, એક ટેન્કરને અટકાવ્યું. ટેન્કરની કેબિનમાં બેઠેલા પ્રતિવાદી-વ્યક્તિઓ -આ દરમિયાન ટેન્કરની તપાસ કરવામાં આવી હતી અને ૧૮ કિલોની ભરેલી ૭૩ થેલીઓ દરેકમાં ખસખસની ભૂકી મળી આવી હતી. નમૂનાઓ સીલ કરવામાં આવ્યા હતા અને એન. ડી. પી. એસ. અધિનિયમ અને નિયમો તમામ જરૂરી પગલાં લેવામાં આવ્યા હતા. પ્રતિવાદીઓને ટ્રાયલ હેઠળ માટે મૂકવામાં આવ્યા હતા અને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા કલમ ૧૫ હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા હતા અને સજા ફટકારવામાં આવી હતી. જોકે, ઉચ્ચ અદાલતે કલમ જરૂરની જરૂરિયાતોનું પાલન ન કરવા બદલ તેમને નિર્દોષ જાહેર કર્યા અને ૫૦ અધિનિયમ. તેથી વર્તમાન અપીલ.

અપીલકર્તા રાજ્યએ દલીલ કરી હતી કે ઉચ્ચ અદાલતે અરજી કરવામાં ભૂલ કરી હતી એન. ડી. પી. એસ. અધિનિયમની કલમ જરૂર અને ૫૦ની જોગવાઈઓ અને ત્યારથી કેસના સંજોગો - હાઈવે પર શોધ કરવામાં આવી હતી-એક જાહેર સ્થળ અને ખાનગી બંધ જગ્યાએ નહીં, આમ કલમ જરૂર લાગુ પડતી ન હતી; અને

કલમ ૫૦ લાગુ પડતી ન હતી કારણ કે પ્રતિબંધિત વસ્તુ પુનઃપ્રાપ્ત થઈ ન હતી આરોપીની વ્યક્તિગત શોધ પર, પરંતુ વાહનની શોધ પર.

અપીલને મંજૂરી આપતા કોર્ટે ઠરાવ્યું.

તાત્કાલિક કિસ્સામાં ટેન્કર આગળ વધી રહ્યું હતું તે અંગે કોઈ વિવાદ નથી જાહેર ધોરીમાર્ગ પર જ્યારે તેને રોકવામાં આવ્યો અને તેની તપાસ કરવામાં આવી.હકીકતો પર, કલમ ૫૦ નાર્કોટિક ડ્રગ્સ એન્ડ સાયકોટ્રોપિક સબસ્ટન્સ એક્ટ, ૧૯૮૫ પ્રતિબંધિત પદાર્થ વાહનની શોધમાં મળી આવ્યો હોવાથી લાગુ પડે છે અને ત્યાં તેમાં કોઈ વ્યક્તિગત શોધ સામેલ નહોતી.વધુમાં, અગાઉથી કોઈ માહિતી નહોતી વાહનમાં લઈ જવામાં આવતા પ્રતિબંધિત પદાર્થ અને તેની વસૂલાત અંગે સામાન્ય રીતે વાહનની તપાસનું પરિણામ.ની જરૂરિયાત પોતાની માન્યતાના આધારોને નોંધવા માટે તપાસ હાથ ધરનાર અધિકારી કલમ ૪૨ની જોગવાઈ દ્વારા ધ્યાનમાં લેવામાં આવેલ પણ પાલન કરવાની જરૂર નહોતી. કારણ કે વસૂલાત જાહેર સ્થળે કરવામાં આવી હતી અને તેથી, સંચાલિત હતી કલમ ૪૩ દ્વારા, જેમાં આવી કોઈ જરૂરિયાત દર્શાવવામાં આવી નથી.વધુમાં, ત્યારથી પોલીસ અધિક્ષક સર્ય પાર્ટીના સભ્ય હતા અને હતા કલમ ૪૧ હેઠળ તેમના અધિકારનો ઉપયોગ કરીને, કલમ ૪૨ ની જોગવાઈ ન હતી આકર્ષાય છે.તેથી, હાઈકોર્ટનો આદેશ સ્પષ્ટ રીતે ખોટો હોવાથી, તે નક્કી કરવામાં આવે છે

બાજુએ અને પ્રતિવાદીઓને સખત કેદની સજા ફટકારવામાં આવે છે દસ વર્ષ, દરેક એન. ડી. પી. એસ. અધિનિયમની કલમ ૧૫ હેઠળ અને રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦ અને ડિફોલ્ટમાં બે વર્ષ માટે વધુ સખત કેદ ભોગવવી પડશે. (૮૬૯-E-H)

પંજાબ રાજ્ય વિ. બલદેવ સિંહ, (૧૯૯૯) ૬ એસસીસી ૧૭૨; કલેમા તુમ્બા વિ. મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય અને એન. આર., (૧૯૯૯) ૮ SCC. ૨૫૭; ગુરબક્સ સિંહ વિ. હરિયાણા રાજ્ય , (૨૦૦૧) ૩ SCC ૨૮; મદન લાલ વિરુદ્ધ હિમાચલ પ્રદેશ રાજ્ય, (૨૦૦૩) ૭ SCC ૪૬૫; બીરકિશોર કર વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય, (૨૦૦૦) ૯ એસ. સી. સી. ૫૪૧; સાયકોઉ જબ્બી વિરુદ્ધ. મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય (૨૦૦૪) ૨ SCC ૧૮૬ અને એમ. પ્રભુલાલ વિ. સહાયક નિયામક, ડિરેક્ટોરેટ ઓફ રેવન્યુ ઇન્ટેલિજન્સ, (૨૦૦૩) ૮ SCC ૪૪૯, નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

ફોજદારી અપીલીય ન્યાયક્ષેત્ર : ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૯૧૮/ ૧૯૯૮.

પંજાબ અને હરીયાણા હાઈકોર્ટના ચુકાદા અને આદેશમાંથી Cr.A.No.૧૪૬-SB/૧૯૯૬

અપીલકર્તા માટે : બી.પી.સિંહ, વી.કે. ગર્ગ, સુશ્રી અવનીત તૂર અને મનુ શત્રા
પ્રતિવાદીઓ માટે : આર.કે.તલવાર, અમિત તલવાર અને વાય.પી.ઢીંગરા

ન્યાયમૂર્તિ બી.પી.સિંહ દ્વારા કોર્ટનો ચુકાદો આપવામાં આવ્યો.

હરિયાણા રાજ્યએ ૨૯ ઓગસ્ટ, ૧૯૯૭ના રોજ ચંદીગઢ ખાતે પંજાબ અને હરિયાણા ઉચ્ચ ન્યાયાલયના ફોજદારી અપીલ No.૧૪૬-SB/૯૬ ના ચુકાદા અને આદેશ સામે વિશેષ રજા દ્વારા આ અપીલને પ્રાધાન્ય આપ્યું છે, જેમાં ઉચ્ચ અદાલતે નાર્કોટિક ડ્રગ્સ એન્ડ સાયકોટ્રોપિક સબસ્ટન્સ એક્ટ, ૧૯૮૫ (ત્યારબાદ 'એનડીપીએસ એક્ટ' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) ની કલમ ૧૫ હેઠળ કલમ ૪૨ અને ૫૦ની જરૂરિયાતોનું પાલન ન કરવા બદલ પ્રતિવાદીઓને આરોપમાંથી મુક્ત કર્યા હતા.અગાઉ, પ્રતિવાદીઓ પર અંબાલાના અધિક જિલ્લા ન્યાયાધીશ દ્વારા કેસ ચલાવવામાં આવ્યો હતો, જેમણે તેમને એન. ડી. પી. એસ. અધિનિયમની કલમ ૧૫ હેઠળ ગુના માટે દોષી ઠેરવ્યા હતા અને તેમને દરેકને ૧૦ વર્ષની સખત કેદની સજા અને રૂ. દરેકને ૧ લાખ રૂપિયા અને દંડની ચુકવણી ન કરવામાં આવે તો વધુ બે વર્ષની સખત કેદની સજા ભોગવવી પડશે.

કેસની હકીકતો વિવાદમાં નથી.ફરિયાદી પક્ષનો કેસ એ છે કે ૨૦ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૯૨ના રોજ સબ-ઇન્સ્પેક્ટર મેહર સિંહ, એસ. એચ. ઓ. પોલીસ સ્ટેશન મુલાના, હેડ કોન્સ્ટેબલ ઓમ પ્રકાશ અને પોલીસ દળના અન્ય સભ્યો સાથે પેટ્રોલિંગ ફરજ પર હતા અને સરકારી જીપમાં ફરતા હતા.રસ્તામાં તેઓ પોલીસ

અધિક્ષક મહિન્દર સિંહ અહલાવતને મળ્યા, ત્યારબાદ તેમની સાથે તેઓએ લગભગ ૮ વાગ્યે ધોરીમાર્ગ પર ચાલતા વાહનોની તપાસ કરવાનું શરૂ કર્યું. આ માટે તેઓએ ગામ ધનોરાના વળાંક પર નાકા બંદીનું આયોજન કર્યું હતું.લગભગ તે સમયે સાધોરાની બાજુથી No.URM-૨૦૯૨ ધરાવતું ટેન્કર આવ્યું હતું.તેને રોકાવાનો સંકેત આપવામાં આવ્યો હતો, પરંતુ રોકાવાને બદલે ટેન્કર ઝડપથી આગળ વધી ગયું હતું.આનાથી શંકાને જન્મ આપ્યો અને તેથી ટેન્કરનો પીછો કરવામાં આવ્યો અને તેને રોકવાની ફરજ પડી.એવું જાણવા મળ્યું હતું કે ટેન્કરની કેબિનમાં ત્રણ વ્યક્તિઓ બેઠા હતા અને તે પ્રતિવાદી મોહન કૃષ્ણ દ્વારા ચલાવવામાં આવી રહ્યું હતું.અન્ય બે, જરનૈલ સિંહ અને પૃથ્વી રાજ તેમની સાથે બેઠા હતા.તેમની પૂછપરછ કરવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ સાક્ષીઓ અને પોલીસ અધિક્ષકની હાજરીમાં ટેન્કરની તપાસ કરવામાં આવી હતી.ટેન્કરની વચ્ચેની ચેમ્બરનું ઢાંકણ ખોલતાં જ ત્યાં ઘણી બધી બારની થેલીઓ પડેલી જોવા મળી હતી.તેમાંથી એક થેલી બહાર કાઢવામાં આવી હતી અને તપાસ કરવામાં આવી ત્યારે તેમાં ખસખસની ભૂકી હોવાનું જાણવા મળ્યું હતું.ત્યારબાદ ૭૩ નંબરની તમામ થેલીઓ બહાર કાઢવામાં આવી હતી અને તપાસ કરતાં જાણવા મળ્યું હતું કે તે પણ ખસખસથી ભરેલી હતી.વજનના તરાજૂ લાવવામાં આવ્યા હતા અને થેલીઓનું અલગથી વજન કરવામાં આવ્યું હતું.એવું જાણવા મળ્યું હતું કે દરેક થેલીમાં ૧૮ કિલો ખસખસ હતું.ત્યારબાદ કાયદા દ્વારા જરૂરિયાત મુજબ નમૂનાઓને સીલ કરવામાં આવ્યા હતા અને ત્યારબાદ એન.

ડી. પી. એસ. અધિનિયમ અને નિયમો હેઠળ તમામ જરૂરી પગલાં લેવામાં આવ્યા હતા.પ્રતિવાદીઓને સુનાવણી માટે મુકવામાં આવ્યા હતા અને અગાઉ નોંધ્યા મુજબ ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા તેમને દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા હતા.પ્રતિવાદીઓની અપીલ પર ઉચ્ચ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો હતો કે એન. ડી. પી. એસ. અધિનિયમની કલમ ૫૦ અને કલમ ૪૨ની ફરજિયાત જરૂરિયાતોનું પાલન કરવામાં આવ્યું ન હતું તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને તેઓ નિર્દોષ જાહેર થવાનો હકદાર છે.ઉચ્ચ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે એન. ડી. પી. એસ. અધિનિયમની કલમ ૫૦ની જોગવાઈઓ લાગુ પડે છે અને વાહનની તલાશી લેતા પહેલા આરોપીને મેજિસ્ટ્રેટ અથવા રાજપત્રિત અધિકારીની હાજરીમાં તપાસ કરવાના તેના અધિકાર વિશે જાણ કરવી પડે છે.તેનાથી કોઈ ફરક પડ્યો નહીં કે પોલીસ અધિક્ષક, જે રાજપત્રિત અધિકારી હતા, તે વાહનની તપાસ કરનાર શોધ પક્ષના સભ્ય હતા.તેણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે કાયદાની કલમ ૪૨નું પાલન કરવામાં આવ્યું ન હતું કારણ કે એસ. એચ. ઓ. મેહર સિંહે શોધમાં પ્રવેશતા પહેલા તેમની માન્યતા માટેના આધારો નોંધ્યા ન હતા કે તેમની પાસે એવું માનવા માટે કારણો છે કે એન. ડી. પી. એસ. કાયદાનું ઉલ્લંઘન કરતી કેટલીક પ્રતિબંધિત વસ્તુઓ વાહનમાં લઈ જવામાં આવી રહી છે અને સક્ષમ મેજિસ્ટ્રેટ પાસેથી સર્ચ વોરંટ મેળવવાનો પ્રયાસ હેતુને નિષ્ફળ બનાવશે અથવા ગુનેગારને ભાગી જવાની સુવિધા આપશે.પરિણામે એન. ડી. પી. એસ. અધિનિયમની કલમ ૪૨ (૧) ની જોગવાઈઓનું પાલન ન કરવા બદલ પણ સુનાવણીને દૂષિત

કરવામાં આવી હતી.

અમારા સમક્ષ અપીલમાં હરિયાણા રાજ્યના વકીલે દલીલ કરી હતી કે એન. ડી. પી. એસ. અધિનિયમની કલમ ૪૨ અને ૫૦ની જોગવાઈઓ આ કેસની હકીકતો અને સંજોગો પર લાગુ થાય છે તેવું ઉચ્ચ ન્યાયાલયનું માનવું સંપૂર્ણપણે ખોટું હતું.તેમણે દલીલ કરી હતી કે તપાસ ખાનગી બંધ જગ્યામાં કરવામાં આવી ન હતી, પરંતુ જાહેર સ્થળ એટલે કે ધોરીમાર્ગમાં કરવામાં આવી હતી.આમ એન. ડી. પી. એસ. અધિનિયમની કલમ ૪૩ લાગુ પડતી હતી, કલમ ૪૨ નહીં.તેથી, કલમ ૪૨ની જરૂરિયાતોનું પાલન કરવાની કોઈ જવાબદારી નહોતી.બીજું, એન. ડી. પી. એસ. અધિનિયમની કલમ ૫૦ કેસની હકીકતોને લાગુ પડતી ન હતી કારણ કે પ્રતિબંધિત વસ્તુ આરોપીની વ્યક્તિગત શોધ પર નહીં, પરંતુ વાહનની તપાસ પર મળી આવી હતી.કલમ ૫૦ તેની અરજીમાં વ્યક્તિગત શોધ સુધી મર્યાદિત છે.

જોકે, પ્રતિવાદીઓ માટેના વિદ્વાન વકીલે હાઈકોર્ટના તારણોને ટેકો આપવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો.

પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલને સાંભળ્યા પછી અમારો મત છે કે ઉચ્ચ ન્યાયાલયનો ચુકાદો અને આદેશ સ્પષ્ટ રીતે ખોટો છે અને તેને રદ કરવો જ જોઈએ.પંજાબ

રાજ્ય વિરુદ્ધ બલદેવ સિંહમાં આ અદાલતની બંધારણીય બેન્ચ:

(૧૯૯૯) ૬ એસ. સી. સી. ૧૭૨ એ એન. ડી. પી. એસ. અધિનિયમની વિવિધ જોગવાઈઓ પર સંપૂર્ણ વિચારણા કરી હતી. એન. ડી. પી. એસ. અધિનિયમની કલમ ૫૦ની અરજીના સંદર્ભમાં, કોર્ટ નીચેના નિષ્કર્ષ પર આવી હતી::

"તેના સાદા વાંચન પર, કલમ ૫૦ કોઈ પણ પરિસર વગેરેની શોધથી અલગ વ્યક્તિની શોધના કિસ્સામાં જ અમલમાં આવશે. જો કે, જો અધિકાર પ્રાપ્ત અધિકારી, કાયદાની કલમ ૪૨ દ્વારા માનવામાં આવેલી કોઈપણ પૂર્વ માહિતી વિના, કોઈ ગુના અથવા શંકાસ્પદ ગુનાની તપાસના સામાન્ય અભ્યાસક્રમ દરમિયાન વ્યક્તિની શોધ કરે છે અથવા ધરપકડ કરે છે અને તે શોધ પૂર્ણ થયા પછી, એનડીપીએસ અધિનિયમ હેઠળ પ્રતિબંધિત પદાર્થ પણ વસૂલવામાં આવે છે, તો કાયદાની કલમ ૫૦ ની જરૂરિયાતોને આકર્ષિત કરવામાં આવતી નથી.

આ અદાલતના ઘણા નિર્ણયોમાં આ જ દ્રષ્ટિકોણનો પુનરોચ્ચાર કરવામાં આવ્યો છે, જેમાં કલેમા તુમ્બા વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય અને અન્યનો સમાવેશ થાય છે:(૧૯૯૯) ૮ એસ. સી. સી. ૨૫૭; ગુરબક્ષ સિંહ વિરુદ્ધ હરિયાણા રાજ્ય:(૨૦૦૧) ૩ એસ. સી. સી. ૨૮; મદન લાલ વિરુદ્ધ એચ. પી. રાજ્ય : (૨૦૦૩) ૭ એસ. સી. સી. ૪૬૫; બીરકિશોર કર વિરુદ્ધ ઓરિસ્સા રાજ્ય:(૨૦૦૦) ૯ એસ. સી. સી. ૫૪૧ અને સાયકોઉ જબ્બી વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર

રાજ્ય:(૨૦૦૪) ૨ એસસીસી ૧૮૬.કલમ ૫૦ની ભાષા સ્પષ્ટ અને અસંદિગ્ધ છે અને કાયદો એટલો વ્યવસ્થિત છે કે અલગ ડ્રાફ્ટિકોણ અપનાવવો શક્ય નથી.તેથી, આપણે એવું માનવું જોઈએ કે એન. ડી. પી. એસ. અધિનિયમની કલમ ૫૦ આ કેસની હકીકતોને લાગુ પડતી નથી, જ્યાં ટેન્કરની શોધમાં, એક વાહન, ખસખસ મળી આવ્યું હતું.આ વ્યક્તિગત શોધનો કેસ ન હોવાથી, કલમ ૫૦ લાગુ પડતી ન હતી.વધુમાં વાહનમાં લઈ જવામાં આવતા પ્રતિબંધિત પદાર્થ વિશે કોઈ પૂર્વ માહિતી નહોતી, અને વસૂલાત સામાન્ય રીતે વાહનની તપાસનું પરિણામ હતું.

આગામી પ્રશ્ન એ છે કે શું એન. ડી. પી. એસ. અધિનિયમની કલમ ૪૨ આ કેસની હકીકતો પર લાગુ થાય છે.અમારા મતે એન. ડી. પી. એસ. અધિનિયમની કલમ ૪૨ આ કેસની હકીકતોને લાગુ પડતી નથી.કલમ ૪૨ તેમાં ગણાયેલા વિભાગોના અધિકારીને, જેમને આ વતી યોગ્ય રીતે સત્તા આપવામાં આવી છે, આવા કોઈપણ મકાન, વાહન અથવા સ્થળે પ્રવેશવા અને તપાસ કરવા માટે અધિકૃત કરે છે, જો તેમની પાસે કોઈ પણ વ્યક્તિ દ્વારા આપવામાં આવેલી વ્યક્તિગત જાણકારી અથવા માહિતી પરથી એવું માનવાનું કારણ હોય અને લેખિતમાં દૂર કરવામાં આવે કે કોઈપણ માદક દ્રવ્યો અથવા માદક પદાર્થ વગેરે કોઈપણ મકાન, વાહન અથવા બંધ જગ્યાએ રાખવામાં આવે છે અથવા છુપાવવામાં આવે છે.આ શક્તિનો ઉપયોગ સૂર્યોદય અને સૂર્યાસ્ત વચ્ચે

મુક્તપણે થઈ શકે છે પરંતુ સૂર્યાસ્ત અને સૂર્યોદયની વચ્ચે જો આવા અધિકારી આવી ઈમારત, વાહન અથવા બંધ જગ્યામાં પ્રવેશવાની અને તપાસ કરવાની દરખાસ્ત કરે છે, તો તેણે તેની માન્યતા માટે આધારો નોંધવા જોઈએ કે પુરાવા છુપાવવાની તક આપ્યા વિના અથવા ગુનેગારના ભાગી જવાની સુવિધા આપ્યા વિના સર્ચ વોરંટ અથવા અધિકૃતતા મેળવી શકાતી નથી.

એન. ડી. પી. એસ. અધિનિયમની કલમ ૪૩ એ જોગવાઈ કરે છે કે કલમ ૪૨ માં ઉલ્લેખિત કોઈપણ વિભાગના કોઈપણ અધિકારી કોઈપણ જાહેર સ્થળે અથવા પરિવહનમાં કોઈપણ માદક દ્રવ્યો અથવા માદક પદાર્થ વગેરે જપ્ત કરી શકે છે, જેના સંબંધમાં તેની પાસે એવું માનવાનું કારણ છે કે આ અધિનિયમ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનો કરવામાં આવ્યો છે.આ કાયદા હેઠળ સજાપાત્ર ગુનો કર્યો હોવાનું માનવાનું કારણ ધરાવતી કોઈપણ વ્યક્તિને અટકાયતમાં લેવા અને તેની તપાસ કરવા માટે પણ તે અધિકૃત છે. કલમ ૪૩નું સ્પષ્ટીકરણ જણાવે છે કે આ વિભાગના હેતુઓ માટે, "જાહેર સ્થળ" શબ્દસમૂહમાં કોઈપણ જાહેર વાહન, હોટલ, દુકાન અથવા અન્ય સ્થળનો સમાવેશ થાય છે જેનો ઉપયોગ લોકો દ્વારા અથવા તેમના માટે સુલભ ઉપયોગ માટે કરવામાં આવે છે.

કલમ ૪૨ અને ૪૩, તેથી, બે જુદી જુદી પરિસ્થિતિઓનો વિચાર કરે છે.કલમ ૪૨ કોઈપણ ઈમારત, વાહન અથવા બંધ જગ્યામાં પ્રવેશ અને તપાસનો વિચાર

કરે છે, જ્યારે કલમ ૪૩ કોઈપણ જાહેર સ્થળે અથવા પરિવહનમાં જમીનો વિચાર કરે છે.જો સૂર્યાસ્ત અને સૂર્યોદય વચ્ચે કલમ ૪૨ હેઠળ જમી કરવામાં આવે છે, તો તેની જોગવાઈની જરૂરિયાતનું પાલન કરવું પડશે.કાયદાની કલમ ૪૩માં આવી કોઈ જોગવાઈ નથી અને તેથી, તે સ્પષ્ટ છે કે જો જાહેર સ્થળે જાહેર વાહનની તપાસ કરવામાં આવે, તો તપાસ કરનાર અધિકારીએ સૂર્યાસ્ત અને સૂર્યોદય વચ્ચે વાહનની તપાસ માટે એન. ડી. પી. એસ. અધિનિયમની કલમ ૪૨ની જોગવાઈ દ્વારા વિચાર્યા મુજબ પોતાનો સંતોષ નોંધવાની જરૂર નથી.

તાત્કાલિક કિસ્સામાં કોઈ વિવાદ નથી કે ટેન્કર જાહેર ધોરીમાર્ગ પર આગળ વધી રહ્યું હતું જ્યારે તેને રોકવામાં આવ્યું અને તેની તપાસ કરવામાં આવી.તેથી કલમ ૪૩ આ કેસની હકીકતોને સ્પષ્ટપણે લાગુ પડે છે.આવી વાસ્તવિક સ્થિતિ હોવાને કારણે કલમ ૪૨ ની જોગવાઈ દ્વારા વિચાર્યા મુજબ તેમની માન્યતાના આધારોને રેકૉર્ડ કરવા માટે તપાસ હાથ ધરનાર અધિકારીની કોઈ જરૂર નહોતી.વધુમાં એ પણ ભૂલી ન શકાય કે પોલીસ અધિક્ષક પણ શોધ પક્ષના સભ્ય હતા.આ અદાલતે એમ. પ્રભુલાલ વિ. આસિસ્ટન્ટ ડિરેક્ટર, ડિરેક્ટોરેટ ઓફ રેવન્યુ ઇન્ટેલિજન્સ કેસમાં ચુકાદો આપ્યો છે:(૨૦૦૩) ૮ એસ. સી. સી. ૪૪૯ કહે છે કે જ્યાં એન. ડી. પી. એસ. અધિનિયમની કલમ ૪૧ હેઠળ કામ કરતા રાજપત્રિત અધિકારી દ્વારા તપાસ હાથ ધરવામાં આવે છે, ત્યાં કલમ ૪૨ની જરૂરિયાતનું પાલન કરવું જરૂરી ન હતું.આ કારણોસર પણ, આ કેસની

હકીકતોમાં, એન. ડી. પી. એસ. અધિનિયમની કલમ ૪૨ની જોગવાઈની જરૂરિયાતનું પાલન કરવું જરૂરી ન હતું.

તેથી અમારું માનવું છે કે આ કેસની હકીકતોમાં એન. ડી. પી. એસ. અધિનિયમની કલમ ૫૦ લાગુ પડતી નથી કારણ કે પ્રતિબંધિત પદાર્થ વાહનની તપાસ પર મળી આવ્યો હતો અને તેમાં કોઈ વ્યક્તિગત તપાસ સામેલ નહોતી. કલમ ૪૨ની જોગવાઈની જરૂરિયાતનું પણ પાલન કરવાની જરૂર નહોતી કારણ કે વસૂલાત જાહેર સ્થળે કરવામાં આવી હતી અને તેથી તે કાયદાની કલમ ૪૩ દ્વારા સંચાલિત હતી, જેમાં આવી કોઈ જરૂરિયાત દર્શાવવામાં આવી ન હતી. વધુમાં, પોલીસ અધિક્ષક સર્ચ પાર્ટીના સભ્ય હોવાથી અને એન. ડી. પી. એસ. અધિનિયમની કલમ ૪૧ હેઠળ તેમના અધિકારનો ઉપયોગ કરી રહ્યા હોવાથી, કલમ ૪૨ની જોગવાઈને આકર્ષિત કરવામાં આવી ન હતી.

પરિણામે આ અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવે છે, ઉચ્ચ ન્યાયાલયના ચુકાદા અને આદેશને રદ કરવામાં આવે છે અને પ્રતિવાદીઓને એન. ડી. પી. એસ. અધિનિયમની કલમ ૧૫ હેઠળ દરેકને દસ વર્ષની સખત કેદની સજા ફટકારવામાં આવે છે અને રૂ. પ્રતિવાદીઓને ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતાની કલમ ૪૨૮ની જોગવાઈઓને આધિન સજા ભોગવવા માટે કસ્ટડીમાં લેવામાં આવશે.

એન. જે.

અપીલ મંજૂર કરવામાં આવે છે.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.